

OVER DE GRENS

Vakblad over grensoverschrijdend werken en wonen

Over de Grens is een uitgave van Fiscaal up to Date – onderdeel van Rendement Uitgeverij BV

Conradstraat 38
3013 AP Rotterdam
E-mail: redactie@futd.nl

Hoofdredacteur

J.H.P.M. Raaijmakers
Belastingadviseur, Raaijmakers Belastingadvies
en Educatie

Redacteurs

Mr. Dr. J. van Drongelen
(emer.) Universitair hoofddocent Vakgroep
sociaal recht en sociale politiek Tilburg University
Mr. A.D.M. van Rijs
Docent Sociaal recht Tilburg University
Mw. mr. K. Schenkel: Heisterborg International
Mw. mr. M.W.F.G. Vervoort: Team Vervoort
Mw. mr. A. van Velzen: All about Tax
Mr. T. Visser: Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Mr. A.M. Lahaije: AWWN

Abonnementenadministratie:

Rendement Uitgeverij BV
Postbus 27020
3003 LA Rotterdam
Telefoon: (010) 243 39 33
E-mail: info@rendement.nl

Abonnementen

Over de Grens verschijnt 6 keer per jaar.
(Proef)abonnementen kunnen ieder moment
ingaan, maar slechts worden beëindigd indien
uiterlijk twee maanden voor het einde
van de abonnements-periode is opgezegd.
Zonder of bij niet-tijdige opzegging wordt het
abonnement automatisch verlengd met een jaar.
Abonnementen worden geacht zakelijk te zijn.
Wilt u een particulier abonnement, dan dient u
dit binnen één maand na het aangaan van het
abonnement aan ons door te geven. Rendement
behoudt zich het recht voor om prijzen en inhoud
van de algemene voorwaarden te wijzigen. U kunt
de volledige algemene voorwaarden nalezen op
www.rendement.nl/av.

ISSN 2210-5611

Niets uit deze uitgave mag, noch geheel,
noch gedeeltelijk, worden overgenomen en/
of vermenigvuldigd zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de uitgever.

Hoewel aan de totstandkoming van deze
uitgave uiterste zorg is besteed, aanvaarden
de auteur(s), redacteur(en) en uitgever geen
aansprakelijkheid voor eventuele fouten en
onvolkomenheden, noch voor de gevolgen
hiervan.

© Rendement Uitgeverij BV 2024

www.futd.nl

Follow us:

Follow us:

Follow us:

Anja van Velzen¹

Pensioen van internationale organisatie en Wet langdurige zorg (Wlz)

2024-0003

Nederland kent qua zorg een samenhangend systeem van wet- en regelgeving: de Wet langdurige zorg (Wlz), de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo), de Zorgverzekeringswet (Zvw) en de Jeugdwet. Op deze plaats wordt ingegaan op de verzekeringsplicht (en daarmee de premieplicht) en recht op zorg in het kader van de Wlz voor genietters van een pensioen van internationale organisaties.

Pensioen

Over de belastbaarheid van pensioenen van een internationale organisatie is inmiddels één en ander redelijk duidelijk. Zo is aan de website van de Belastingdienst het Besluit pensioenen Internationale Organisaties² van 19 augustus 2022 toegevoegd waarin voor de in dit besluit genoemde internationale organisaties³ een regeling wordt gegeven. In voorkomende gevallen ontvangen belastingplichtigen die dit aangaat een brief van TEAM IFB van de Belastingdienst waarin de van toepassing zijnde regeling uiteen wordt gezet. Genoemd besluit is op 24 augustus 2022 in werking getreden en de toepassing van het besluit voorkomt dat gegevens verstrekt moeten worden over de gehele opbouwperiode van het pensioen. Het besluit biedt ontvangers van pensioenen van de genoemde organisaties de mogelijkheid te kiezen voor een splitsing van het pensioen: twee derde van de ontvangen uitkering behoort dan tot het inkomen uit werk en woning (box 1) en één derde behoort tot het inkomen uit sparen en beleggen (box 3). Volledigheidshalve, er lopen discussies met de Belastingdienst over hoe deze aanspraak in box 3, binnen het kader van de lopende discussie met betrekking tot box 3, belast moet worden⁴. Een belastingplichtige moet zelf om toepassing van de uitgangspunten van het besluit vragen (de Belastingdienst past het besluit niet ambtshalve toe). In geval van opgelegde belastingaanslagen met dagtekening van 13 augustus 2022 of later moet bezwaar ingediend worden of kan verzocht worden om ambtshalve vermindering. Voor wat betreft de pensioenregeling van de Verenigde Naties (United Nations; UN) heeft de Hoge Raad geoordeeld dat deze regeling voor de Nederlandse belastingheffing onzuiver is en in delen geknipt moet worden welke delen worden geacht voort te vloeien uit de verschillende delen van de pensioenaanspraak.

Voor deze verschillende periodes is een verschillend heffingsregime van toepassing:

1. Pensioen opgebouwd in de periode tot en met 31 december 1994;⁵
2. Pensioenaanspraak opgebouwd in de periode 1 januari 1995 tot en met 13 september 1999 plus een deel van de pensioenaanspraak opgebouwd in de periode van 14 september 1999 tot heden;⁶
3. Pensioenaanspraak opgebouwd van 14 september 1999 tot heden minus hetgeen wordt toegerekend aan deel 2.⁷

Wet langdurige zorg (Wlz)

De Wlz heeft als doel mensen te verzekeren tegen de kosten van langdurige zorg. Voortvloeiende uit de Wlz hebben mensen die 'niet alleen gelaten kunnen worden' recht op 24 uur per dag zorg (in de nabijheid van toezicht of onder permanent toezicht). Het gaat daarbij om mensen met psychogeriatrische aandoeningen zoals bijvoorbeeld mensen met (vergevoerde) dementie of mensen met een ernstige verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke handicap voor wie het niet meer mogelijk is om met hulp van de gemeente of verpleging en verzorging zelfstandig te wonen. De Wlz is daarmee een vangnet voor mensen die niet (meer) in staat zijn om voor zichzelf te zorgen. Om van deze zorg gebruik te kunnen maken is een Wlz-indicatie nodig van het CIZ⁸ (Centrum Indicatiestelling Zorg). Uit artikel 2.1.1 Wlz volgt de volgende (hoofd)regel:

Verzekerd overeenkomstig deze bepalingen van deze wet is degene die:

- ingezetene is;
- geen ingezetene is, maar ter zake van in Nederland of op het continentaal plat in dienstbetrekking verrichte arbeid aan de loonbelasting is onderworpen.

Ingezetene is degene die in Nederland woont. Iemand die in Nederland woont is in Nederland (verplicht) verzekerd voor de volksverzekeringen en daarmee premieplichtig. Iemands woonplaats voor de volksverzekeringen wordt aan de hand van dezelfde criteria bepaald als iemands belastingplicht. Waar iemand woont wordt naar de (precieze) omstandigheden beoordeeld waarbij wordt vastgesteld of iemand een duurzame band met Nederland heeft.⁹

Het Nederlandse zorgsysteem is gebaseerd op solidariteit: iedereen heeft recht op dezelfde zorg en iedereen betaalt daaraan via belastingen en premies mee. In grensoverschrijdende situaties is het lang niet altijd voor de hand liggen of duidelijk dat sprake is van verzekeringsplicht en daarmee premieplicht in Nederland. Wie dus niet rechtmatig in Nederland verblijft is voor de volksverzekeringen uitgesloten. Echter, geen (hoofd) regel zonder uitzonderingen: bij algemene maatregel van bestuur is de kring van verzekerden uitgebreid en beperkt. Dit is nader uitgewerkt in het Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen 1999 (aangeduid als KB 746 of BUB¹⁰). Het BUB is, zo volgt uit artikel 1 letter a BUB, van toepassing op de Wlz. Artikel 14 lid 1 en 2 BUB bepalen dat iemand die in dienst is van een volkenrechtelijke organisatie en op wie de regeling inzake sociale zekerheid van die organisatie van toepassing is, niet verzekerd is op grond van de (Nederlandse) volksverzekeringen, tenzij deze persoon (a) in Nederland arbeid verricht anders dan uit hoofde van de dienstbetrekking bij de internationale organisatie of (b) een Nederlandse sociale verzekeringsuitkering ontvangt. Uit artikel 21 BUB (geen verzekering op grond van de Wlz) lid 2 volgt:

‘Niet verzekerd op grond van de Wet langdurige zorg is de persoon die in Nederland woont en die recht heeft op een uitkering of pensioen ingevolge een regeling van een op grond van artikel 3 eerste lid onder d¹, dan wel artikel 14 tweede lid, aangewezen volkenrechtelijke organisatie, indien hij op grond van een regeling van die organisatie in Nederland aanspraak heeft op zorg, of op vergoeding voor de kosten daarvan, tenzij hij in Nederland arbeid verricht. De aanspraak, bedoeld in de vorige volzin, omvat in ieder geval opname en verpleging in ziekenhuizen en in instellingen voor langdurige verpleging en verzorging.’

In het Besluit Regeling aanwijzing volkenrechtelijke organisaties in Nederland 2015¹² is aangegeven (artikel 1) welke organisaties bedoeld zijn in artikel 14 lid 1 BUB waaronder bijvoorbeeld United Nations, Europol, OPCW, enzovoorts. Iemand die niet in Nederland is verzekerd voor de Wlz mag geen Nederlandse (basis) zorgverzekering afsluiten. Als deze toch (onterecht) wordt aangehouden, dan kan de zorgverzekeraar

deze met terugwerkende kracht opzeggen en moeten gemaakte zorgkosten worden terugbetaald. In voorkomende situaties moet een internationale zorgverzekering en/of reiskostenverzekering met dekking van medische kosten afgesloten worden. Soms werden in het verleden tijdelijke *sluimerende ziektekostenverzekeringen* afgesloten. Deze polissen voorzien erin een korte periode te overbruggen dat iemand elders verplicht verzekerd moet zijn. De SVB stelt vast wie verzekerd is voor de volksverzekeringen, waaronder de Wlz. Bij het vaststellen van de verzekeringsplicht is de SVB gehouden aan (interne) instructies. In vervolg op een Woo verzoek is door de SVB een lijst met openbare stukken verstrekt waarbij verwezen wordt naar de artikelen 3 lid 1 onder d en artikel 14 lid 2 Wlz alsmede artikelen 21 lid 2 en 3 BUB en ook artikel 10 lid 1 Regeling langdurige zorg (Stcrt. 2014, 36917). De SVB beoordeelt achtereenvolgens:

1. of iemand in Nederland woont
2. of iemand wel of niet arbeid verricht
3. of iemand niet al voor de Wlz is uitgesloten op grond van artikel 14 lid 3 Wlz of artikel 21a BUB

Als iemand verplicht is verzekerd en niet uitgesloten is op grond van genoemde artikelen, dan wordt onderzocht of iemand op grond van een regeling van een volkenrechtelijke organisatie aanspraak heeft op zorg of op vergoeding van de kosten daarvan. Deze aanspraak omvat in ieder geval opname en verpleging in ziekenhuizen en instellingen voor langdurige verpleging en verzorging. Als het totaalbedrag van de vergoedingen is gemaximeerd, moet de grootte daarvan ten minste een door de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) vast te stellen minimum bedrag per persoon per jaar bedragen. De organisaties die een verzekering via CIGNA hebben voldeden op enig moment aan de gestelde vereisten. Omdat echter diverse organisaties aanpassingen in de verzekeringsvoorwaarden hebben laten doorvoeren, wordt door VWS per organisatie onderzocht of de verzekering aan de voorwaarden voldoet. Of een verzekering aan de gestelde voorwaarden voldoet wordt door de SVB per volkenrechtelijke organisatie bijgehouden. Komt een organisatie of ziektekostenverzekering niet voor in het systeem van de SVB, dan vindt bij de persoon zelf (de SVB spreekt van *klant*) een onderzoek plaats.

Dit alles betekent dat in voorkomende situaties jaarlijks beoordeeld moet worden of al dan niet sprake is van verzekeringsplicht voor de Wlz en zo ja, of een Nederlandse ziektekostenverzekering afgesloten moet worden. Zo ook bij een vrouw die in op enig moment als gepensioneerde (voormalig United Nations (UN)-werknemer)¹³ terugkwam in Nederland. Zij was niet verzekerd voor de Wlz en hield noodgedwongen haar UN-

ziektekostenverzekering (bij CIGNA) aan. Een vergelijking van deze polis en de dekking van de Wlz leidde tot de conclusie dat haar ziektekostenverzekering onvoldoende dekking bood:

- er was geen dekking persoonlijke verzorging en verpleging (*nursing assistance for activities of daily living: not covered*)
- thuiszorg was expliciet van dekking uitgesloten
- kosten van dagbesteding en behoud of herstel van bepaalde (lichaams-) functies vielen niet onder de dekking
- langdurige niet-medische zorg werd volledig van dekking uitgezonderd
- de kosten van verblijf in een hospice werden gedekt tot een (life) time maximumbedrag

Op enig moment ontving de vrouw een Nederlandse AOW-uitkering en haar gehele situatie overziende was het voor haar belangrijk een Nederlandse ziektekostenverzekering te kunnen afsluiten die voorzag in voor haar noodzakelijk zorg. In vervolg op deze wens werd aan de SVB gevraagd zich uit te spreken over het al dan niet verzekerd zijn voor de Wlz. De SVB wees in eerste instantie het verzoek af met een beroep op artikel 21 lid 2 en 3 BUB en gaf aan dat de vrouw niet in Nederland verzekerd was voor de Wlz. Tegen deze beslissing werd een bezwaarschrift ingediend onder vermelding van de bovenstaande 'gronden van onvoldoende dekking' en werd verder opgemerkt dat artikel 21 lid 2 BUB onderscheid maakt voor gepensioneerden met een pensioen van een internationale volkenrechtelijke organisatie. Dit pensioen is in Nederland aan belastingheffing onderworpen terwijl deze gepensioneerden stelselmatig van verzekeringsplicht voor de Wlz worden uitgesloten: de weigering van Nederland om post-actieve werknemers van internationale volkenrechtelijke organisaties uit te sluiten van verzekeringsplicht voor de Wlz brengt een element naar voren dat vreemd is aan het Nederlandse systeem: deze groep postactieven is wel belastingplichtig ten aanzien hun pensioen maar wordt tegelijkertijd van bepaalde voorzieningen uitgesloten. Dit leidt tot ongelijke behandeling van naar Nederland terugkerende Nederlandse gepensioneerden welke niet teruggebracht kan worden naar de specifieke status van internationale volkenrechtelijke organisaties.

In afwachting van de afloop van een lopende procedure werd door de SVB op verzoek van de vrouw het bezwaarschrift aangehouden. En omdat voor de vrouw duidelijkheid nodig was, werd de SVB (nogmaals) gevraagd om (los van lopende procedures en zonder intrekking van het bezwaarschrift) haar CIGNA-polis en uit deze polis voortvloeiende vergoedingen te beoordelen gerelateerd aan de zorg zoals die binnen de Wlz verstrekt wordt; het leek alsof de SVB dit nog niet eerder onderzocht.

In vervolg op dit verzoek berichtte de SVB dat in eerste instantie is gesteld dat de ziektekostenverzekering (van CIGNA) voldeed aan de eisen van artikel 21 lid 2 BUB en de vrouw niet verzekerd was voor de Wlz. Echter, het Ministerie van VWS heeft (zo schrijft de SVB eind oktober 2023) aangegeven dat, gelet op het ontbreken van een vergoeding van de kosten van *long term care* niet aan de gestelde vereisten wordt voldaan. En omdat daarmee in de situatie van de vrouw geen uitsluitingsgrond van toepassing kan zijn, is zij ingaande de ingangsdatum van haar Nederlandse AOW-uitkering in Nederland verzekerd voor de Wlz: zij kan een Nederlandse ziektekostenverzekering afsluiten en daarmee voor haar 'eind goed al goed'.

Aanbeveling voor de praktijk

Voor de praktijk betekent dit dat niet klakkeloos aangenomen moet worden dat iemand met een pensioen van een internationale organisatie niet verzekerd is voor de Wlz, niet premieplichtig is en geen Nederlandse ziektekostenverzekering nodig heeft. Uitsluitingsgronden kunnen wijzigen, bijvoorbeeld doordat het Ministerie van VWS aan kan geven dat een polis niet voldoet. In de aangiftepraktijk is het daarmee van belang verder te kijken dan 'alleen het pensioen' en jaarlijks ook een kritische blik te werpen op verzekeringsplicht en de daarmee gepaard gaande premieplicht, ook voor de Wlz.

Noten:

1. Mr A.M.P. van Velzen werkt zelfstandig in Den Haag onder de naam All About Tax.
2. Besluit Inkomstenbelasting, Premie volksverzekeringen en Inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet. Pensioenen Internationale Organisaties (besluit van 19 augustus 2022, nr. 2022-206968) Centraal Aanspreekpunt Pensioenen (belastingdienst.nl).
3. Europees Octrooibureau (EOB), Europese Ruimtevaartorganisatie (ESA), Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO), Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling, Raad van Europa, West Europese Unie, European Centre for Medium-Range Weather Forecast en European Organisations for the Exploitation of Meteorological Satellites.
4. Ik ben van mening dat aan het aan box 3 toerekenbare deel geen rendement heeft en in voorkomende situaties is het aan te bevelen om in verband hiermee een bezwaarschrift in te dienen.
5. Algehele vrijstelling van inkomstenbelasting met toepassing van het toenmalige artikel 38 Wet LB.
6. Saldomethode op basis van artikel 25 lid 1 letter g Wet op de inkomstenbelasting 1964 via artikel I, onderdeel O van de Invoeringswet Wet inkomstenbelasting 2001 waarbij (een deel van) de pensioenuitkering pas in box 1 wordt belasting als de totale door de werknemer zelf betaalde premies wordt overschreven.
7. Splitsingsmethode op basis van artikel 3.82 Wet IB 2001 waarbij (een deel van) de uitkering in box 1 wordt belast en (een deel van) de uitkering in box 3 wordt belast.
8. Blijvende zorg aanvragen vanuit de Wet langdurige zorg | ClZ.
9. Artikel 4 AWR.
10. wetten.nl - Regeling - Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen 1999 - BWBR0010182 (overheid.nl).
11. Artikel 3 BUB ziet op personeel van de Nederlandse overheid en hun gezinsleden in het buitenland.
12. wetten.nl - Regeling - Regeling aanwijzing volkenrechtelijke organisaties in Nederland 2015 - BWBR0036020 (overheid.nl).
13. UN kent diverse onderdelen (organisatie) en per onderdeel (organisatie) kan sprake zijn van andere polisvoorwaarden en daarmee een andere dekking van zorgkosten.